

(המשך מעמוד 33)

אבל סקר איגוד המפרסמים על קהל קוראי ידיעות הארץ, מציג מיספרים זהים לאלה שהוצגו במודעותיהם. בינתיים התרחבה חזית העימות גם אל גלי האתר. שירותי הפירסום בשידור ב"גל הקל, שבעלי ידיעות אחרונות והארץ מחזיקים בהם מגיות, הפסיקו לשדר את מודעות הפירסומת של לוח שמונה בר טענה כי ניסוחה, שאינו מדגיש כי המודעות מתפרסמות בעיתונות הלועזית בעבר רית, אינן עולות בקנה אחד עם הגינות בפירסום. מעריב החל לשדר את מודעותיו תוך בקולה השלום של אייבי נתן.

מול המודעות התוקפניות והמאשימות של לוח שמונה, ניתן היה לצפות לאסר קלציה במילחמת המודעות בין שני הלוחות, כששני הצדדים ישקיעו את רוחותיהם מהמודעות הקטנות במילחמה גדולה במודעות גדולות. אולם לקראת סוף השבוע התגבשה בקרב אנשי הלוח הכפול הנטייה להבליג ולא לצאת שוב למיתקפת נגד, כל עוד אין סימנים שלוח שמונה אומנם מסכן את מעמדם כמובילים במירוץ הלוח.

אוניברסיטאות

התקציב והיחיד

התחזית: ישראל עולה

ההגעה לנחיתות-ימית

המקימה לנחיתות

העולם השלישי

מזה שבועות רבים ניתן להקשיב, בכלי התקשורת השונים, לטיעוניו של שר החינוך והתרבות, הטוען כי שכר-הלימוד, שאותו משלמים הסטודנטים באוניברסיטאות, הוא חלק קטן ממחיר לימודיהם. שעה שאת מרבית הסכום מממנת המדינה, מתוך מיספרים שפורסמו באחרונה בי עיתונות מסתבר, כי התקציב כל מוסדות ההשכלה הגבוהה בשנת-הלימודים תשל"ה היה 1.075 מיליארד ל"י. על סמך נתון זה נהג שר-החינוך, בסיוע עוזריו, להשב את העלות על כל סטודנט בסכום של 20.240 ל"י לשנה, בהסתמך על חלוקת התקציב במיספר הסטודנטים, שהיה בשנה שעברה 53.100. בהתאם לחישובים אלה, מסתבר כי העלות לכל סטודנט בשנת הלימודים תשל"ה תהיה: 25.000—28.000 ל"י. כך שלכאורה נראה שכר-הלימוד, אותו נדרשים לשלם הסטודנטים, 5.000 ל"י זול.

אלא שבהצגת הדברים באופן זה טמון מילכוד, הנופך אותה הסרת כל משמעות ואמת. עליסמך צורת חישוב זה, העלות בממוץ וייצמן על כל סטודנט מיעלה ל"י 228.928 פ"י, 12.7 מאשר במשך הר מוסדות, כך שברור כי לא זו הדרך להשב את העלות לסטודנט, מה-גם, שמתוך כלל תקציב המוסדות להשכלה גבוהה בארץ, יש לזקוף רק בין 25 ל-30 אחוזים כעלות להוראת הסטודנטים, ושיעור נמוך מזה יהיה נכון לאוכלוסיית הסטודנטים לתואר ראשון.

לאן הולך הכסף? אם לקחת את האוניברסיטה העברית בירושלים כמודל לחלוקת כספים, הרי שתקציבה הוא שכר-עבודה, 5% מייועד כסיוע לסטודנטים טים, 15% להוצאות כלליות (חשמל, טל-פון, תחזוקה), ורק 14% משמשים ישירות את ההוראה והמחקר המדעי.

בגלל הקשיים בשנים האחרונות, נפלו תקציבי ההוראה והמחקר המדעי קורבן לגרון הקיצוצים. ונוצר מצב שבפקולטות הניסוייות ירדו תקציבי העבודה למחקר מדעי לשפל המדרגה. תקציבי המחקר לי חוקרים ירדו לכדי רבע מערכם הריאלי במשך שלוש השנים האחרונות. במילים אחרות, הקיצוץ שנעשה בתקציבי האוניברסיטאות משנת תשל"ד ועד לשנת תשל"ה היה של 17%. והקיצוץ השנה יעמוד על 13% נוספים.

במצב הנוכחי מסתבר, כי הממשלה אינה ערה לתפקיד בוגרי האוניברסיטאות בר משק. היא מממנת את הפקידות באוניברסיטאות על חשבון התפתחות והישגים מדעיים, ואינה נזהגת ביושר עם הסטודנטים, המשלמים את ערך שכר-הלימוד במלואו. נוצר מצב חדש, שבו האוניברסיטאות חללות לקלוט חוקרים צעירים חדשים, והקקלייה האקדמית בארץ ניצבת על סף כלייה. אם האוניברסיטאות לא תוכלנה (המשך בעמוד 35)

רחל ינאית בן צבי: „כושעים! מושחתים! מועלים!

על מדינה כזאת חלמנו?...” * מה אמרה גולדה על

זנבר? * גימי קארטר קרא את „מיין קאמפף” *

דרשו כי קבוצה של חברי ההגנה תשתכן דרך קבע בעיר העתיקה, למקרה של פרעות. ז'בוטינסקי טען שאין צורך בכך. ואומנם, ב-1920, פרצו פרעות ימים בירושלים, שהתפשטו גם לעיר העתיקה, ורק בדרך-נמ לא נהרגו יהודים, כי היו שם חיילים מן הגדוד העברי שהפעילו את נישקם... (ידיעות אחרונות 5.11).

חוש הצדק

של גולדה מאיר

במדורו „מזיכרונות הארכיון” כותב אריה דיסנצ'יק על פגיו שה שוערכה בין גולדה מאיר, ראש-הממשלה לשעבר, ובין, במהלך שביבת פועלי עליות שהגב' מאיר הפעילה את מלוא כוחה להפסקתה: „...התחלנו את שיחתנו בעניינים שלא נגעו לשכיחה. היא הפסיקה אותי ואמרה: „נודע לי איזה דבר שאני נתון לי מנוחה. רק היום נודע לי שמר משה זנבר (או עוד זנברנג) מקבל בכנף לפיתוח התעשייה (בזמן שהיה יו"ר ההנהלה, ועם זאת עוזרו של השר פינחס ספיר במישר-המסחר-ההתעשייה) משכורת של 4,000 ל"י לחודש. „ואני שואלת, הוסיפה גולדה מאיר, כיצד מעז אדם — המקבל שכר חודשי של 4,000 ל"י — לומר, בשעת משא-

הרמו של אהרון רמו

על כיבוש הגדה המערבית

בימים אלה ראה אור, בלונדון, הכרך השני של ריצ'ארד קרוסמן, אחד מראשי מפלגת הלייבור, שנפטר לפני כשנתיים. קרוסמן היה בעבר חבר בוועדת החקירה האנגלו-אמריקאית לארץ-ישראל, ועורך השבועון ניוסטייטסמן. בדיווח על היוםמים שמביא סופר מעריב בלונדון, הוא מעלה פרט המציג גרסה השונה מן הגרסה הישראלית הרישמית, ערב מילחמת-ששת-הימים:

כ-4 יוני, אומר קרוסמן, ביקר אצלו שנריר ישראל אהרון רמו והבטיח, שישראל אומנם מתכוונת לכבוש את הרי-שומרון, אבל לא את כל הגדה המערבית, משום ש„הם רוצים שהוסיון מלך ירדן יחזיק מעמד”. לדבריו אמר רמו: „אולי תוכלו להעיר את אליו (אל הוסיון) שדר? אל לו להמיל למערכה את כל שמונה הסיבותיו, כיוון שיהיה זקוק להגן על ארצו מפני האוייב שלנו, מפני נאצר”. באשר שאל קרוסמן את רמו, אם אומנם הוא מתכוון למה שאמר, שישראל לא תכבוש את

כל הגדה המערבית — השיב רמו: „כן, אין אנו רוצים את 600 הערבים בתוך ישראל. אנו זקוקים רק למשולש ולהר-שומרון...” (מעריב 5.11).

גיימס בונד. אונס על מצדה.

בתסריטים שהוצעו לייגאל דיין

בהרצאה שנשא פרופ' ייגאל דיין לפני 3000 מאנשי המג בית-היהודית-המאוחדת, סיפר כי שר-החוץ האמריקאי, הנרי קיסינג'ר, חקר אותו פעם אם אכן מדרך את שיקוליה של יש ראל, „תסביך מצדה”, „אמרתו לו, כי לנכי ארכיאולוג — מצדה היא עובדה קיימת. אשר לתסביך — זו תגלית מאוחרת יותר, החורגת מתחומי...” ועוד סיפר פרופ' ייגאל דיין, אחרי שירדו מעל הפרק התוכניות להפיק סרט על „מיבצע יונתן” — שבו ועלו, כנראה, מניותיו של „מיבצע מצדה”, והוא הוסיף: „ער עתה פני אלי כ-30 בסיקים מכל העולם והציעו לי להשתתף בסרט על גבורת מצדה. אך לכל התסריטים היה חיסרון אחד: הם לא ירדו למצות את העוצמה הדרמטית של הסיפור, שאינו זקוק לתן ספת נופך. לכל תסריט נוסף, אלמנט בידורי — גיימס בונד, אונס על מצדה, חברת-סיקוין המתאהבת בערבי... בתסריט שקראתי השבוע יש אמילוד... סוף טוב!” (מעריב 5.11).

בין התרשמויותיו של המנהיג הסוציאליסטי הצרפתי, פראנץ סואה מיטראן, לא נפקד מקומה של מצדה, והוא כתב בשבועון הצרפתי אוניטה: „ביקרתי במצדה, זק נפלא ליד ים-המלח. חשתי עד מעמקי-לבי את יציבות הומו המלווה עם זה, שידע למות כדי שיוכל להמשיך להתקיים. אך שאלתי עצמי — האם זו הדרך היחידה?” (הארץ 5.11).

רבין הנץ וז'בוטינסקי היונה

לאחרונה שוב עלתה לכותרות הגב' רחל ינאית בן צבי, שסירבה להגיע לכנס אחרוני „העלייה השנייה” ושיגרה לכנס אגרת, שבה נימקה את היעדרותה המופגנת. בראיון שערך עימה רפאל בשן, אמרה בין השאר רעיית ז'בוטינסקי של ישראל, את דעתה על המתרחש כיום במדינה: „...לא יכולתי לסבול יותר מה שמתרחש עכשיו במדינה — פשוט לא יכולתי! הרי דשים ארוכים פבלתי בשקט, כאבתי והחשתי. עכשיו הרגשתי שאני לא יכולה לשתוק יותר! מה קרה למדינה שלנו (כימעת בזעקה) פושעים! מושחתים! מועלים! על מדינה כזאת חלמנו?...”

בהמשך הראיון מספרת רחל ינאית בן צבי, שבעבר כונתה על ראשי השומר, ושפעילותה הפוליטית בתורה מתרכזת בתנועת ארץ-ישראל-השלמה, את הסיפור הבא: „...באותם ימים היה לנו זיכוח מר מאד עם ז'בוטינסקי. בן צבי, אני, צפי נר, אביעור ילון ונחמיה רבין, אביו של ראש-הממשלה יצחק רבין,

שומר, קארטר, דיסנצ'יק, ינאית, דיין, רמו

ומתן, כי אין להוסיף על שכרו של פועל — המרוויח 700 או 800 ל"י לחודש? איפה הצדק ואיפה הצדקה?...” (מעריב 5.11).

הסיפורת-המיקצועית של

גימי קארטר

דיוקנו של נשיא ארצות-הברית המיועד, גימי קארטר, הוא בבחינת בעלם גדול. מעט ממעטה-ההסוואה שלו חושף אריה חשביה במאמרו „נשיא בשר-רום”, שם ציין את מינך הגני-הקריאה שלו: „...את אהבת הספר ירש קארטר מאמו. בעשוריו קיבל כמתנה את כל כותבי גי דה-מימפאסאן. אחרי שקרא את כולם, עבר אל תומאס הארדי. כניל מבוגר יותר התעפפה קריאתו וכללה לא רק סיפורות יפה. הוא קרא, לדוגמ, מה, את „מיין קאמפף” של היטלר ואת „מוצא המינים” של דארווין. המשורר האהוב עליו הוא דילן תומאס, שאת רוב יצירותיו כבר קרא. בתחום הביוגראפיה הוא משתדל לקרוא כל מה שנכתב על אודות טדי רוזוולט, וכן מוצא עניין רב בספרים על טרומן ועל קנדי. ספר „מיקצועי” שהוא מעריץ הוא, אופיו של הנשיא — ניתוח של נשיאים אמריקאים, פרי עטו של ר"ר גיימס דיוויד כארבר מאוניברסיטת דיוק... קארטר מודה שהוא נהנה — לשם גיוון — מסיפורת-מתח טובה, וכן הלך בדרכו של (הנשיא) קנדי וקרא את כל סיפורי גיימס בונד מאת איאן פלמינג. אולם הספר החשוב ביותר בחייו הוא התנ"ך... קארטר הוא, אפוא, מן הנשיאים היותר אינטימטואלים של ארצות-הברית...” (הארץ 5.11).

מיקבץ

● במאמר על הכרונולוגיה שקדמה ל„עיסקת-הנשק” האחרונה בין ישראל לארצות-הברית, שערכה ערב הבחירות באמר ריקה, כותב דן מרדלית על שר-החוץ האמריקאי הנרי קיסינג'ר: „חלק מן הבקשות היה מוכר לשר-החוץ האמריקאי. הוא התבדח כי לישראל טנקים כה רבים, עד כי בקרוב היא תיאלץ, ליישר את הגבנות שבנגב, כדי להכין מישטחים לקליטת עוד רכב משוריון.” (הארץ 5.11).

● בכותרת „פלשתינים עליך, שימשון” יצאה הפימומאית נעמי שמר, ברשימה שבה היא מתחקה אחר שורשי ומשר מעויות המונח „פלסטיני”: „הרומאים יצרו מילה מיוחדת, נגד דת מפלשת, שכן היה זה קצת מוגזם אפילו בעיניהם להחיל את שם שפלת החוף על-פני הארץ כולה. הכינוי שיצרו הוא „אס” כן, משהו מעין „פלישתניה”, וכיוון שהיתה זו מין ארץ-ללא-עם (כי הפלישתנים טרם נבראו אז!) — הרי היה זה, לפי תכלית, כינוי יעיל מאד: אפשר לומר שהיה זה אנטר-שם לאנטי-ארץ...” (דבר 5.11).

● שחר קצת חלשה בהיסטוריה. השם ניתן לארץ על-ידי היוונים, והוא מופיע בתלמוד בכתב „פלסטיני”.